

مدیریت آموزش و پرورش ناحیه سه کرمانشاه
کارشناسی تکنولوژی و گروه های آموزشی
گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی دوره اول متوسطه
فارسی پایه نهم
درس سیزدهم (آشنای غریبان)
مدرسین: لیلا پورولی ، سحر یوسفی و پرینا عزیزی
با نظارت علمی سرگروه آموزشی ، آقای ولی کیانی پور
سال تحصیلی:
۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

آشنای غریبان

۱۳

درس سیزدهم

لحن عاطفی: لحن عاطفی یا احساسات، عواطف و خواست‌های انسان پیوند دارد و در پهنه‌های گوناگون نظم و نشر، خود را آشکار می‌سازد. این لحن، کاربرد گسترده‌ای در شعر دارد. خوانش متن یا این لحن، یا کشش آوایی و نرمی آهنگ کلام و تکیه و درنگ‌های مناسب همراه است و یا عواطف و احساسات لطیف یازگو می‌شود.

۱ پشم‌های خروشان تو را می‌شناسند
پرسش‌کنگی را تو آبی، جوابی
نام تو زخمت رویش است و طراوت
هم تو گل‌های این باغ را می‌شناسی
۵ اینک ای خوبه! فصل غریبی سرآمد
کاش من هم عبور تو را دیده بودم

موج‌های پریشان تو را می‌شناسند
ریگ‌های بیابان تو را می‌شناسند
زین بسبب‌برگ و باران، تو را می‌شناسند
هم تمام شهیدان تو را می‌شناسند
چون تمام غریبان تو را می‌شناسند
کوچه‌های خراسان تو را می‌شناسند

قیصر امین‌پور

« آشنای غریبان »

معنی لغات مهم

آوا: آهنگ، صدا
رخصت: اجازه، دستور و فرمان
زین سبب: به این دلیل

قیصر امین پور:

از شاعران برجسته انقلاب اسلامی است که مجموعه شعرهای به قول پرستو، در کوچه آفتاب،
آینه های ناگهان و تنفس صبح از آثار اوست.

آشنای غریبان

این درس با لحن عاطفی خوانده می شود. لحن عاطفی با احساسات، عواطف و خواست های انسان سروکار دارد. لحن
عاطفی با کشش آوایی و نرمی آهنگ کلام و تکیه و درنگ مناسب همراه است.

آشنای غریبان (معنی و نکات ابیات)

قالب شعر: غزل

چشمه های خروشان تو را می شناسند **موج های پریشان تو را می شناسند**

۱ - چشمه های خروشان و موج های آشفته ، با تو آشنا هستند.
آرایه : تناسب (چشمه ، موج ، خروشان) / واج آرای (حرف ش) /
دو تشخیص داریم (چشمه ها می شناسند) و (موج ها می شناسند) /

پرسش تشنگی را تو آبی، جوابی **ریگ های بیابان تو را می شناسند**

۲ - تو برای انسان های تشنه معرفت ، همانند آب ارزشمندی هستی که آنها را سیراب می کند. ریگ های بیابان هم
ارزش تو را می دانند. /
آرایه : تشبیه (مانند آب و جواب هستی) / تضاد (تشنگی و آب) / تناسب (تشنگی و آب) / تشخیص (ریگ ها تو را می
شناسند) /
را در مصراع اول به معنی «برای» حرف اضافه است و در مصراع دوم ، نشانه ی مفعولی /

نام تو رخصت رویش است و طراوت **زین سبب برگ و باران، تو را می شناسند**

۳ - ای امام رضا (ع) نام تو اجازه رویدن و شادابی است به این علت تمام گیاهان و قطره های باران تو را می شناسند.
آرایه : مراعات نظیر (رویش ، برگ ، طراوت ، باران) / تشخیص (برگ و باران تو را می شناسند) / باران (نمادپاکی) /

هم تو گل های این باغ را می شناسی **هم تمام شهیدان تو را می شناسند**

۴ - ای امام رضا (ع) ، تو همه انسان های خوب و شایسته ی این جهان را می شناسی و تمام شهیدان هم ، وجود پاک
تو را درک کرده اند.

اینک ای خوب! فصل غریبی سرآمد **چون تمام غریبان تو را می شناسند**

۵ - ای امام خوب ما ، اکنون زمان غریبی و تنهایی به پایان رسید ، چون که تمام انسان های غریب و بیگانه ، تو را
می شناسند.

آرایه: تشبیه (فصل غریبی)

کاش من هم عبور تو را دیده بودم **کوچه های خراسان تو را می شناسند**

۶ - ای کاش ، آن زمانی که از خراسان عبور می کردی من هم بودم و مانند مردم خراسان حضور تو را درک می کردم.
آرایه : تشخیص (کوچه های خراسان تو را می شناسند) تلمیح (به سفر امام رضا (ع) به نیشابور) /
نکته دستوری : دیده بودم (ماضی بعید)

ميلادِ گل

لحن شاد در لحن شاد و شوق انگیز، شتونده به شادی و نشاط،
فراخوانده می‌شود. پس آهنگ خوانش، باید به گونه‌ای باشد که شتونده،
شادایی و خوش خیری و بشارت را احساس کند و با حسن و حال خواننده و
متن، همراه شود.

بر خیز که عید می‌کفان آمد
بر جان بجان، دوباره جان آمد
سلطان زمین و آسمان آمد
معدار که نبی بجان آمد

میلاو نگی و بخار جان آمد
خاموش مباش نیز این خرق
گلزار زمییش لاله باران هد
آماده امر و نهی و فرمان باش

اعلام خمیتی (ره)

« میلاد گل »

معنی لغات دشوار

میلاد: ولادت، تولد

می کشان: باده نوشان، مقصود عارفان و عاشقان حضرت صاحب الزمان (عج) است.

بشارت: مژده، خبر خوش

برخیز: بلند شو

خاموش بودن: کنایه از ساکت و آرام بودن

خرقه: لباس، جامه عارفان و درویشان

درنگ: توقف، تاخیر

عیش: خوشی، خرمی، زندگی

منجی: نجات بخش

هشدار: آگاه باش

امام خمینی:

امام خمینی (ره) (۱۳۶۸-۱۲۸۱ هجری شمسی) بنیانگذار و رهبر فقید جمهوری اسلامی است و از جمله آثار وی می توان به دیوان شعر و کتاب چهل حدیث اشاره کرد.

قالب شعر: غزل

میلاد گل (معنی و نکات ابیات)

لحن شعر : این شعر با لحن شاد خوانده می شود. در لحن شاد و شوق انگیز شنونده، به شادی و نشاط فراخوانده می شود. پس آهنگ خوانش باید به گونه ای باشد که شنونده، احساس شادی و نشاط داشته باشد.

میلاد گل و بهار جان آمد برخیز که عید می کشان آمد

۱ - ولادت امام زمان (عج) فرا رسید و برخیز ، زیرا ، زمان خوشی و شادابی است. /
آرایه : مراعات نظیر (بهار ، عید ، گل ، میلاد) /

خاموش مباش زیر این خرقة بر جان جهان، دوباره جان آمد

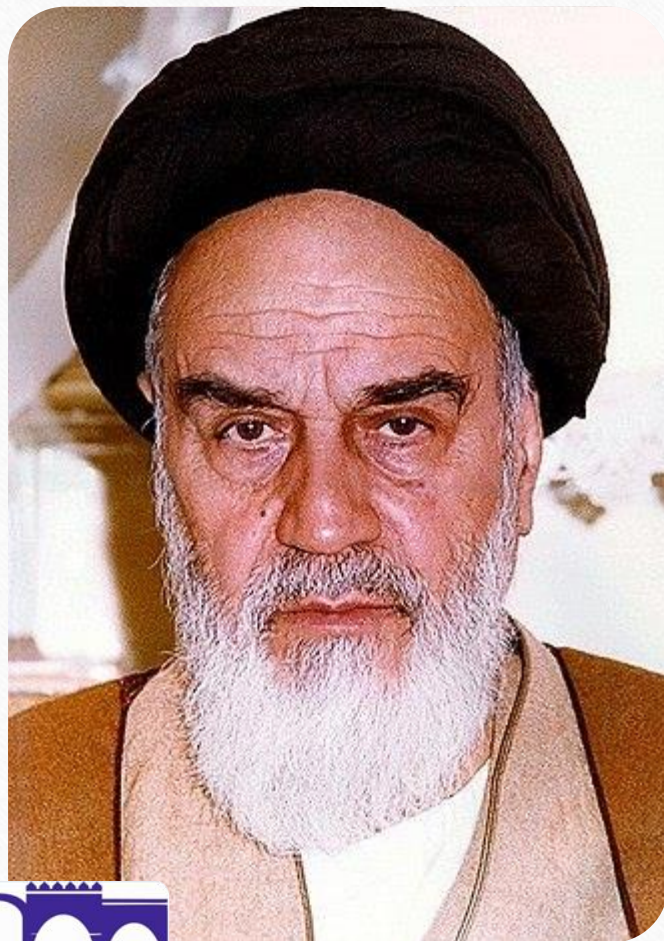
۲ - گوشه نشینی و افسردگی را رها کن ، زیرا با تولد امام زمان (عج) ، تمام مردم جهان ، روح و جان تازه ای گرفتند. /
آرایه : جان و جهان: جناس/ بیت دارای واج آرایایی حرف (ج) است. / جانِ جهان: تشخیص /

گلزار ز عیش، لاله باران شد سلطان زمین و آسمان آمد

۳ - تمام هستی ، به خاطر تولد سرور آسمان و زمین (امام زمان) شاد و زیبا شد.
آرایه : تناسب (گلزار، عیش ، لاله) / تضاد (زمین و آسمان) لاله باران: مسند /

آماده امر و نهی و فرمان باش هشدار که منجی جهان آمد

۴ - آگاه باش که امام زمان (عج) ، نجات بخش مردم ، به دنیا آمده ، سپس با تمام وجود آماده اجرای دستور و امر او باش.
آرایه : تضاد (امر و نهی)

سید روح‌الله موسوی خمینی. در
شناسنامه سید روح‌الله مصطفوی (۱ مهر
۱۲۸۱ - ۱۳ خرداد ۱۳۶۸) که در بین
طرفداران به «امام خمینی» شهرت دارد.
اولین رهبر و ولی فقیه ایران و از
مراجع تقلید شیعه بود که انقلاب ۱۳۵۷
ایران را رهبری و در پی آن جمهوری
اسلامی را از راه همه‌پرسی بنیان
گذاشت. و تا پایان عمر. آن را رهبری
کرد.

خود ارزیابی

۱. چرا شاعر می‌گوید: «فصل غریبی سرآمد»؟

زیرا امام رضا (ع) در شهر خراسان بیگانه و تنها نیست و هر سال میلیون‌ها زائر دارد که آنها نیز به نوبه خود در آن شهر غریب هستند.

۲. در شعر دوم برای امام زمان چه توصیف‌هایی به کار رفته است؟

تولد او به بهار تشبیه شده است. روز عید عاشقان و عارفان است. انگار بر جهان جانی دوباره دمیده شده است. تمام گلستان پر از گل لاله شده است. نجات بخش مردم جهان به دنیا آمده است.

۳. رهبران جامعه اسلامی چه نقشی در هدایت مردم دارند؟

دل‌های آنها را بیدار می‌کنند و از گمراهی و غفلت نجاتشان می‌دهند. با معرفی صحیح دین و روش درست زندگی کردن و اطاعت و بندگی، مردم را به سوی سعادت و رستگاری دعوت کنند و در حفظ وحدت ملی و انسجام اسلامی بکوشند.

دانش ادبی (ردیف)

به نمونه های زیر را توجه کنید:

شد چنان از تف دل، کام سخنور **تشنه**

میلاد گل و بهار جان **آمد**

چشمه های خروشان **تو را می شناسند**

که ردیف سخنش آمده یک سر **تشنه** (فدایی مازندرانی)

برخیز که عید می کشان **آمد** (امام خمینی (ره))

موج های پریشان **تو را می شناسند** (قیصر امین پور)

در سال های گذشته، با «**ردیف**» آشنا شدیم و می دانیم کلمه یا کلماتی که پس از قافیه بیایند و با معنی یکسان

تکرار شوند، ردیف نام دارند. ردیف، افزون بر اینکه آهنگ و موسیقی شعر را می افزاید؛ پیوندهای جدیدی با

واژگان بیت ها پدید می آورد و ظرفیت معنایی شعر را افزایش می دهد. ردیف گاهی اسم، فعل، صفت و ...

است و گاهی به شکل عبارت می آید مانند:

احوال گل ز خار **بپرس و ز من می پرس**

لاله دیدم، روی زیبای **تو ام آمد به یاد**

نالیدن از هزار **بپرس و ز من می پرس** (فدایی مازندرانی)

شعله دیدم، سرکشی های **تو ام آمد به یاد** (رهی معیری)

۱. هم خانواده واژه های «ترخیص، غربت، معابر، ولادت، اعیاد، معیشت، تسلط و نجات» را از متن درس بیابید و بنویسید.

رخست، غریبی، عبور، میلاد، عید، عیش، سلطان، منجی.

۲. در بیت های زیر، قافیه ها را مشخص کنید و نوع ردیف آنها را بنویسید.
هی بیا با من، بران این خرس را / خرس را مگزین، مهل همجنس را

خرس و همجنس = قافیه / را: ردیف (حرف: نشانه مفعولی)

شد نفس آن دو سه هم سال او / تنگ تر از حادثه حال او
سال و حال = قافیه / او: ردیف از نوع ضمیر است.

۳. ارتباط معنایی بیت زیر را با درس پیدا کنید و بنویسید.
آب زنید راه را هین که نگار می رسد / مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد
این ابیات مضمون مژده آمدن شخص عزیزی را می دهند.

۴. جدول زیر را کامل کنید.

۱. دروازه آن در روان خوانی فصل چهارم آمده است. (آسمان)

۲. یکی از پیشنهادها (با)

۳. مشق میان تهی (مق)

۴. نشانه مفعول (را)

۵. بخشی از نام فصل پنجم کتاب های فارسی (انقلاب اسلامی)

۶. اگر بر عکس بخوانید، کتابتان با آن آغاز می شود. (شیاتنس)

۷. مخالف آشنایی (دشمنی)

۸. دوستان (یاران)

۹. جهت (سو)

۱۰. نام یکی از سوره های قرآن که از آن به نام «قلب قرآن» یاد شده است. (یس)

۱۱. یکی از ضمایر (او)

۱۲. گوش کن جانا که از جان دوست تر دارند

جوانان سعادتمند، پند پیر دانا را. (نصیحت)

جایی نرسد کس به توانایی خویش

اَلّا تو چراغِ رحمتش داری پیش

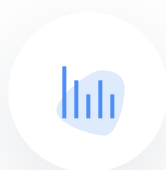
« سعدی »

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد